

me predrago – božićna sakralna glazba hrvatske i europske baštine u izvedbi župnoga mješovitoga zbora »Sveti Matej« iz Dugava.

Pod sigurnim vodstvom voditelja Tihomira Prše, prof. crkvene glazbe, koji je napravio odabir pjesama i uvježbao zbor, božićna osebnost zvuka župnoga zbora »Sveti Matej« provela je slušatelje kroz različite dijelove naše zemlje obuhvaćajući područja kao što su *Turopolje, Sinj, Istra, Vodice, Međimurje, Podravina i Jastrebarsko* te pojedine europske zemlje.

Obuhvaćajući i istražujući različite izvore naše i europske kulturne baštine, prof. Prša posegnuo je za glazbom iz gregorijanske baštine (*Sine, Očeva iz srca*) te povijesnih pjesmarica poput *Pisni iz 1635. (Po Duhu Svetomu)*, *Pavlineske pjesmarice iz 1644. (Deva rodi Sina)*, *Cithare octochorde iz 1701. (O, Detece me predrago)*, *Cantus diversi iz 1751. (Pristupite vjerni)*, *Pobožne pesme k blaženoj Mariji Bistrički iz 1868. (O, sveti tri Kralji)*, te *Hosanne iz 1911. (S domara svojih presretan)*, poštujući prepjev M. Pavelića i M. Jurića u pjesmama *S domara svojih presretan* i *Pristupite vjerni*, a neke pjesme je prof. Prša i sam prepjevao (*Sine, Očeva iz srca*).

Uz vlastite obrade i harmonizaciju pojedinih pjesama, dirigent je uzeo i obrade poznatih hrvatskih autora poput *M. Martinjaka, A. Milanovića, I. Špralje, M. Leščana* i *S. Hadrovića* te europskih *F. Mendelssohna Bartholdya* i *D. Willcocksa*.

Ujednačen, topao i lirski zvuk mješovitoga zbora »Sveti Matej« oplemenili su i znatno pridonijeli ljepoti polifonoga, homofonoga i *a cappella* pjevanja, uz poneki duo, trio, izmjene solista i zbora, glavni solisti zbora *Nada Carević* (sopran), *Barbara Bistrović* (mezzosopran), *Tanina Ivček* (alt) i *Andro Bojanić* (tenor).

Tih i nenametljiv registar orgulja u izvedbi prof. Tihomira Prše dao je cijelomu koncertu topao, svijetao i nadahnjujući ugođaj Božića, rođenja malenoga

djeteta Isusa, istodobno dajući cijelomu zboru i solistima mali predah, izvodeći kompozicije za solo orgulje poznatih europskih i hrvatskih kompozitora poput *J. S. Bacha (1685. – 1750.)*, *C. H. Rinka (1770. – 1846.)* i *A. Klobučara (1931. – 2016.)*.

Taj božićni koncert bio je predivan dar publici u kojem je svaki slušatelj mogao prepoznati koliko je lijepa i bogata naša kulturna baština, kako je svaki trud vrijedan poput bisera u nastojanju da se sačuva ono što nas oplemenjuje i vodi prema ispunjenijemu duhovnomu životu.

Irena Markulin

ZAGREB

KRALJEVSKI PLES S KRALJICOM ISTRUMENATA

IAlbe Vidaković, Franjo Dugan, Franjo pl. Lučić, Matija pl. Ivšić, Vlasta Hranilović i Anđelko Klobučar zacijelo su se radosno osmjehnuli pogledavši iz vječnosti u subotu 12. siječnja 2019. na novu zgradu Muzičke akademije i njezinu koncertnu dvoranu u kojoj su u punom sjaju zablistale i zagrmjele nove orgulje upravo na Dan akademije i datum useljennja u novu zgradu 2015. godine.

Dočekali su predci i preteče današnjih brojnih orguljaša vrijeme u kojem će kraljica instrumenata biti vraćena, poznata i prepoznata u svoj svojoj punini i sjaju. Naime, svi spomenuti skladatelji, osim što su utkani u temelje hrvatske skladateljske, a posebice orguljaške izvedbene baštine, bili su vrsni orguljaši i možemo tek pretpostaviti je li događaj iz 2019. mogao biti slavljen i više desetljeća ranije da orgulje, zajedno sa svojim izvođačima, pedagogima i skladateljima nisu nakon 1945. bile prognane i izbačene iz glazbenih škola, obrazovnih institucija i koncertnih programa.

Na temeljima tek nekolicine marnih pojedinaca, posebice Instituta za crkvenu glazbu KBF-a, a tek nakon osamosta-

ljenja hrvatske države, orgulje su napokon vraćene u obrazovni sustav. Do tada im je tiho, skrovito i samozatajno upravo Institut za crkvenu glazbu čuvao stijenj koji tinja, čije su učenice, a potom i čuvarice i prenositeljice, bile mahom jednostavne časne sestre, koje su uz brojne druge redovničke obveze učile glazbu.

Ponovnim utemeljenjem studija orgulja početkom devedesetih, njegovi nastavnici Ljerka Očić i Mario Penzar, školovani u inozemstvu, napokon su mogli i čeznuti upravo za onim što su oboje dočekali kao redoviti profesori nakon gotovo 30 godina održavanja nastave na orguljama na galeriji Hrvatskoga glazbenoga zavoda te zahvaljujući susretljivosti župnika zagrebačkih župa, opet nevelikoga broja, koje su imale/imaju primjerene orgulje na kojima su studenti mogli/smjeli vježbati.

A povezanost između živućih i negdašnjih orguljaša mogla se osjetiti tijekom svečane kolaudacije u orguljama okrunjenoj dvorani, na kojoj je dekan Dalibor Cikojević u veoma nadahnutu govoru istaknuo i komentar Antuna Gustava Matoša od prije 170 godina: »Rieger radi najbolje orgulje«, a kao i odabirom i izvedbom orguljskih skladba na koncertu i dojmovima izvođača, vrhunskih hrvatskih i svjetskih orguljaša. Tromanualne orgulje sa 33 registra izradila je jedna od ponajboljih radionica, austrijska tvrtka »Rieger«, te su kolaudaciji nazočili i predstavili svoje unikatno djelo i predstavnicu tvrtke »Rieger« i njezin voditelj Wendelin Eberle.

Upravo su Mario Penzar i Ljerka Očić otvorili, odnosno zatvorili koncert/kolaudaciju, a između njih nastupili su njihovi učenici, vrsni orguljaši Ante Knešaurek i Pavao Mašić. Ljerka Očić posvetila je svoj nastup Franji Duganu, izvevši njegovu *Toccatu u g-molu*, a Pavao Mašić u vlastitoj obradi orkestralne Idile Blagoja Berse povezoao je ime koncertne dvorane i prvoga hrvatskoga profesora kompozicije, s novim orguljama tvrtke »Rie-

ger«. Ante Knešaurek, umjetnik improvizacije, predstavio je svu raskoš lepeze orguljskoga zvuka, od onoga najtišega, najtoplijega, do tutti, koji je obuhvatio sav prostor dvorane. Uistinu, kako su i austrijski graditelji objasnili, orgulje su građene upravo za taj prostor i potpuno su prilagođene njemu.

Treba istaknuti da su to druge orgulje izvan sakralnoga prostora u Zagrebu, nakon orgulja u KD-u Vatroslava Lisinskoga, postavljenih 70-ih godina prošloga stoljeća.

Osim zvučnoga, te orgulje pružaju izniman vizualni dojam, i s obzirom na to da se gotovo izbliza vidi orguljaš/izvođač kako svira. Iz te blizine gledatelj uočava kako sviranje orgulja u sebi ima i obilježja plesa, posebice, kada se promatra igra nogu, primjerice u Bachovoj *Toccati u F-duru* u čijem pedalnom solu »koraci« zaista asociraju na ples (Ante Knešaurek). Također, i mogućnosti rasvjete koncertnoga prostora te uporaba svjetlosnih promjena različitih boja koje obasjavaju impresivno nanižane svirale tvore i vizualnu ljepotu u kojoj je dvorana Blagoja Berse zaista zablistala u punom sjaju, a Muzička akademija nakon gotovo stotinu godina dobila svoju zgradu, te pet godina nakon useljenja završila dugotrajan i mukotrpan proces i brigu i skrb svih dosadašnjih dekana, u kojima je upravo mandat aktualne uprave i dekana Dalibora Cikojevića stavio točnu na i.

U prepunoj dakle dvorani Blagoja Berse orguljaš Mario Penzar odsvirao je Šostakovičevu *Passacagliju*, *Unprofor* Josipa Magdića i *Concert piece op. 52a* F. Peetersa. Slijedio je nastup Ante Knešaureka koji je izveo Bachovu *Toccatu u F-duru BWV 540/1* te vlastitu improvizaciju. Bersinu *Idilu* u vlastitoj obradi i *Preludij i fugu u g-molu op.3* M. Dupréa izveo je Pavao Mašić, a na kraju je Ljerka Očić odsvirala Duganoviu *Toccatu u g-molu* i Papandopulovu *Toccatu cromaticu*.

Nakon manjih orgulja koje su 2016. postavljene u koncertnu dvoranu »Vaclav Huml« na 4. katu akademije, koje sada

služe ponajprije za nastavu i vježbanje, studenti orgulja prvi put i napokon postaju ravnopravni s ostalim kolegama s drugih odsjeka s obzirom na to da će moći nastupati na svim velikim i važnim produkcijama Akademije, sudjelovati na audicijama, održavati ispite i diplomatske koncerte u vlastitoj zgradi i Akademiji u reprezentativnom prostoru i na prekrasnom instrumentu.

Koncertu su uz brojne visoke goste nazočili i kolege s Instituta za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta, njegov predstojnik prof. dr. sc. Ante Crnčević uz nazočnost brojnih nastavnika i studenata orgulja, časnih sestara, redovnika i nekadašnjih studenata i nastavnika Instituta za crkvenu glazbu, bez čije se tihe ustrajnosti ne bi dogodio ovaj predivan događaj ispunjen glazbom koja je u izvedbi orguljaša kraljevski zaplesala s kraljicom instrumenata. Bogu hvala.

Eva Kirchmayer Bilić

SISAK

PRAIZVEDBA MISE JOSIPA DEGL' IVELLIA NA ČAST SVIH SVETIH ZA MJEŠOVITI ZBOR I ORGULJE, POSVEĆENA USPOMENI NA SVE BRANITELJE GVOZDANSKOGA, ODRŽANA JE U SUBOTU 19. SIJEČNJA 2019. U SISAČKOJ KATEDRALI.

Misno slavlje predvodio je generalni vikar biskupije mons. Marko Cvitkušić u zajedništvu s katedralnim župnikom preč. Markom Karačom, a misu je animiralo Hrvatsko pjevačko društvo »Slavulj« iz Petrinje pod vodstvom Josipa degl' Ivellia i uz orguljašku pratnju vč. Roberta Jakice.

Praizvedba je održana u sklopu bogatoga programa kojim je Interpretacijski centar baštine obilježio spomen na bitku kod Gvozdanskoga koja je 1578. godine ispisala jednu od najslavnijih stranica

hrvatske povijesti. Govoreći o tom slavnom događaju, mons. Cvitkušić je u povijedi istaknuo »da nam je kršćanska dužnost voljeti svoj narod i domovinu«. »Za to imamo potvrdu iz Svetoga pisma koje svjedoči da je jednom Isus zaplakao nad metropolom svoje domovine Jeruzalemom, rekavši da u gradu ne će ostati ni kamen na kamenu, a apostol Pavao bio je razočaran što njegov narod ne prihvaća poruku spasenja, napisavši da mu je velika bol u srcu«, pojasnio je.

Ustvrdio je da su mnogi Hrvati svoju ljubav prema domovini i svomu narodu dokazali kroz tešku hrvatsku povijest. »To su dokazali i branitelji utvrde Gvozdansko prije 441 godinu. Turci su više od tri mjeseca opsjedali utvrdu i nekoliko puta pozivali branitelje na predaju, što su oni odlučno odbili. Kada su Turci ujutro 13. siječnja 1578. ušli u grad, ostali su zatečeni strahovitim prizorom. Svi su branitelji, njih 300, bili na svojim položajima smrznuti i mrtvi. Ali nitko se nije predao, nitko odustao od obrane. I sam je Ferhad-beg ostao zadivljen tim prizorom te je zapovjedio da potraže katoličkoga svećenika i da se po katoličkom obredu pokopaju izginuli branitelji Gvozdanskoga. Junaci Gvozdanskoga časno su i svjesno pošli u smrt, časno su umrli za ideale koje su živjeli, a to su bogoljublje i domoljublje«, rekao je generalni vikar.

Po riječima mons. Cvitkušića »mrtvi nas branitelji Gvozdanskoga i cijele Hrvatske svih ovih stoljeća zadužuju da se nastavimo boriti za istinu, pravdu i dostojanstvo hrvatskoga čovjeka«. »Učimo se od njih hrabrosti u borbi za istinu i pravdu, da nikada ne vjerujemo da nas neprijatelj može poraziti«, zaključio je mons. Cvitkušić.

www.biskupija-sisak.hr

